

1. Referentie

Referentie	Nuytiens, A., Brolet, C., Eliaerts, C. & Christiaens, J. (2005). <i>Jongvolwassenen in de gevangenis? Een onderzoek naar het traject van uithanden gegeven jongeren in het strafrecht</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, Vrije Universiteit Brussel, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Vakgroep Criminologie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit rapport beschrijft het vervolgonderzoek van het onderzoek “Ernstige jeugddelinquenten worden gestraft: een onderzoek naar de praktijk van de uithandengeving (art. 38 Wbj)”. Op basis van het centraal strafregister wordt een vertekend beeld verkregen van het traject dat jongeren in werkelijkheid afleggen na de uithandengeving. In dit onderzoek wil men dit traject na uithandengeving in kaart brengen. Het beeld dat in het reeds afgeronde onderzoek verkregen is van de straf opgelegd aan uithanden gegeven jongeren zal daardoor worden genuanceerd. Er zal ook onderzocht worden welk penitentiair traject de uithanden gegeven jongeren zullen afleggen en tenslotte zal er nagegaan worden of de actoren werkzaam in de strafuitvoering het penale circuit aangepast achten aan de noden en behoeften van jongeren.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie
Trefwoord(en)	Politie en justitie, Sancties/maatregelen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	FOD Justitie
Onderzoeker(s)	An Nuytiens, Cathy Brolet, Christian Eliaerts, Jenneke Christiaens Vakgroep Criminologie Faculteit Rechtsgeleerdheid Vrije Universiteit Brussel Pleinlaan 2 1050 Brussel Tel: 02/629 26 44 secrscri@vub.ac.be www.vub.ac.be/SCRI

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe verloopt het traject van uithanden gegeven jongeren in de periode tussen de uithandengeving en de strafrechtelijke veroordeling? Wat is de concrete inhoud van de strafrechtelijke veroordeling ten gevolge van de uithandengeving(en)? Indien een (probatie-)uitstel of (probatie-)opschorting werd opgelegd, werd dit herroepen?
-----------------	--

	Is er na de strafrechtelijke veroordeling ten gevolge van de uithandengeving(en) sprake van andere veroordelingen voor feiten gepleegd na de meerderjarigheid? Voor de jongeren die werden veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf, hoe verloopt het penitentiaire traject? Is het strafrecht en de strafuitvoering volgens de actoren werkzaam in de strafuitvoering voldoende afgestemd op jongvolwassenen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek door middel van een dossierstudie gevolgd door mondelinge diepte-interviews met open vragen aan de hand van een topiclijst.
Onderzochte groep	94 dossiers van jongeren met uithandengeving, waarbij dit bij 21 jongeren heeft geleid tot effectieve gevangenisstraf of internering, werden voor de dossierstudie gebruikt. Verder werden 28 personen geïnterviewd uit 17 diensten (justitiehuizen, psychosociale diensten van de gevangenis en centra voor justitieel welzijnswerk)
Bereik	Nationaal (Belgie)

7. Resultaten

Uithandengeving Straftoemeting	Het bevelen van maatschappelijk onderzoek blijkt verschillend benut per arrondissement en wordt zelfs over het algemeen bitter weinig benut. Nochtans is een goede voorkennis van de persoon en context van de verdachte/dader cruciaal. In het kader van de effectiviteit van de strafrechtelijke interventie is de mate waarin wordt ingespeeld op de contextfactoren erg belangrijk, daarom zou de gerechtelijke reactie relatief snel moeten volgen op de gepleegde feiten. De termijnen voor de uithandengeving en de uiteindelijke veroordeling blijken echter in een aantal arrondissementen erg hoog op te lopen.
Straftuitvoering	Er is weinig of geen contextinformatie voorhanden bij het opstarten van een nieuw dossier. Over wat kan en mag in het kader van de informatievergaring bestaat geen eenduidige visie, hetgeen een verscheidenheid aan praktijken genereert. Vooreerst ontbreekt het de actoren werkzaam in de strafuitvoering aan een eenvormig standpunt over de doorstroom van informatie aanwezig op niveau van de straftoemeting naar de strafuitvoering. Ook het doorgeven van informatie uit de jeugddossiers naar de strafuitvoering is niet eenduidig geregeld.
Dossierbeheer	Op de griffies van de Hoven en rechtbanken is er geen efficiënt informatiebeheer, waardoor het in vele gevallen bijna onmogelijk wordt om alle bestaande dossiers van één persoon op te zoeken en te raadplegen.
Aanpak Straftoemeting	De actoren in de strafuitvoering geven voor jongvolwassenen de voorkeur aan alternatieven (uitgestelde straffen en probatie-uitstel) voor de vrijheidsberoving. Uit de dossierstudie blijkt dat proportioneel gezien drie keer meer uitgestelde straffen dan effectieve gevangenisstraffen worden opgelegd aan uithanden gegeven jongeren. Bovendien is vastgesteld dat de gevangenisstraffen niet systematisch worden uitgevoerd. Ten tweede stellen we vast dat hoewel de uithandengeving vooral leidt tot uitgestelde straffen en probatie-uitstel, uiteindelijk minstens 75% van de populatie op één of andere manier tijdens het (korte) penale traject ooit in de gevangenis zal verblijven. Dit is een gevolg van het feit dat een groot deel van de uitstellen (75%) en probatie-uitstellen (54,4%) slechts gedeeltelijk worden toegekend en dus ook een deel effectieve gevangenisstraf inhouden. Ook werd reeds 20% reeds veroordeeld voor feiten gepleegd na de achttiende verjaardag vooraleer de uithanden gegeven feiten werden gevonnist door de strafrechter. Minstens 56,4% van de uithanden gegeven jongeren zit tijdens het penale traject minstens één keer in voorhechtenis. In vergelijking met het aandeel jongeren dat minstens één keer een VOV krijgt opgelegd tijdens het strafrechtelijke parcours (17%), kunnen we stellen dat dit vrij veel is. Om verschillende redenen moet daarom gepleit worden voor een restrictieve toepassing van de voorlopige hechtenis voor uithanden gegeven jongeren en voor jongvolwassenen in het algemeen.
Aanpak Straftuitvoering	In een aantal gevallen geven structurele factoren de doorslag voor een uithanden geving, waarbij de jeugdrechter hoopt dat er in het strafrecht wel effectieve middelen voorhanden zijn. Het tegendeel wordt echter bewezen. Specifieke opvang voor jongeren wordt

	nergens teruggevonden en slechts in 1 van de 6 bezochte gevangenissen bestaat een project voor first-offenders. Ook in de ambulante strafuitvoering vinden we weinig of geen gestructureerde projecten die zich toespitsen op jongvolwassenen. Het toekomstperspectief van onze populatie is niet rooskleurig: minstens driekwart komt ooit terecht in een penitentiaire setting en velen zullen later opnieuw veroordeeld worden. Daarom is speciale aandacht voor deze groep cruciaal.
Beleidsaanbevelingen	Ten eerste dient de informatievergaring en –verspreiding in de straftoemeting en de strafuitvoering geoptimaliseerd te worden. Hierbij dient gewaakt te worden voor een eenvormige aanpak. Ten tweede dient met het oog op een efficiënt informatiebeheer centralisatie bewerkstelligd te worden. Ten derde moet een snelle en effectieve reïntegratie het hoofddoel zijn van het strafrecht en tot slot is de uitbouw van een specifieke aanpak voor jongvolwassenen in het strafrecht en strafuitvoering nodig.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/